

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol a Chyfngiadau) (Diwygio) (Cymru) 2021

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Lywodraeth Cymru ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol a Chyfngiadau) (Diwygio) (Cymru) 2021.

Vaughan Gething

Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

8 Ionawr 2021

1. Disgrifiad

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Coronafeirws, Teithio Rhyngwladol) (Cymru) 2020 ("Y Rheoliadau Teithio Rhyngwladol") a Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 5) (Cymru) 2020 ("Rheoliadau Rhif 5").

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Yn dod i rym

Gwneir y Rheoliadau hyn o dan y weithdrefn frys a osodir yn adran 45R o Ddeddf Iechyd Cyhoeddus (Rheoli Clefydau) 1984 (c. 22) ("Deddf 1984"). Caiff y Rheoliadau eu gwneud heb i ddrafft gael ei osod na'i gymeradwyo gan y Senedd. Mae Gweinidogion Cymru o'r farn, oherwydd brys, fod angen gwneud y Rheoliadau heb i ddrafft gael ei osod a'i gymeradwyo felly fel y gellir cymryd camau iechyd cyhoeddus er mwyn ymateb yn gyflym i fygythiad y coronafeirws i iechyd pobl. Mae Gweinidogion Cymru o'r farn bod y cyfyngiadau a'r gofynion fel y'u nodir yn y Rheoliadau hyn yn angenrheidiol ac yn gymesur fel ymateb iechyd cyhoeddus i'r bygythiad presennol a achosir gan y coronafeirws.

Daw'r Rheoliadau i rym am 4am ar 9 Ionawr 2021.

Y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol

Nid yw'r diwygiadau yn y Rheoliadau hyn yn newid y ffaith bod hawliau unigolion o dan Ddeddf Hawliau Dynol 1998 a Siarter Hawliau Sylfaenol Ewrop yn gysylltiedig â'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol a Rheoliadau Rhif 5; mae'r Llywodraeth o'r farn eu bod yn gymesur a hefyd yn gyfiawn at ddiben atal lledaeniad haint a/neu y caniateir ymyriad ar y sail ei fod yn anelu at gyflawni nod dilys, sef diogelu iechyd y cyhoedd.

3. Y cefndir deddfwriaethol

Mae Deddf 1984, a rheoliadau a wnaed oddi tani, yn darparu fframwaith deddfwriaethol ar gyfer diogelu iechyd yng Nghymru a Lloegr. Gwneir y Rheoliadau drwy ddibynnu ar y pwerau yn adrannau 45B, 45C(1) a (3), 45F(2) a 45P(2) o Ddeddf 1984.

Mae'r Memoranda Esboniadol i'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol a Rheoliadau Rhif 5 yn rhoi rhagor o wybodaeth am y pwerau hyn.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Gwnaed y Rheoliadau Teithio Rhyngwladol ar 5 Mehefin 2020 a daethant i rym ar 8 Mehefin 2020 mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd

a berir gan fynychder a lledaeniad syndrom anadlol aciwt difrifol coronafeirws 2 (SARS-CoV-2).

Mae'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol yn cael eu hadolygu'n rheolaidd ac mae newidiadau wedi'u gwneud i'r rhestr o'r gwledydd a'r tiriogaethau eithriedig na fyddai'n ofynnol i deithwyr ynysu ar ôl cyrraedd Cymru o'r mannau hynny – yn fwyaf diweddar ar 19 Rhagfyr 2020.

Mae'r cyngor sydd bellach wedi dod i law oddi wrth y Gydganolfan Bioddiogelwch yn dangos bod y risg i iechyd y cyhoedd yn sgil mynychder a lledaeniad y coronafeirws wedi cynyddu yng Ngweriniaeth Botswana, Israel, Dinas Jerwsalem, Gweriniaeth Seychelles a Gweriniaeth Mauritius. Ar sail y cyngor hwn, mae Llywodraeth Cymru o'r farn y dylai gofynion i ynysu yn awr gael eu cyflwyno ar gyfer teithwyr sy'n dod i Gymru o'r gwledydd a'r tiriogaethau hynny.

Bydd y gofynion diwygiedig yn dod i rym ar gyfer unrhyw deithwyr sy'n cyrraedd yr Ardal Deithio Gyffredin o'r gwledydd neu'r tiriogaethau hynny am 4.00 a.m. ddydd Sadwrn 9 Ionawr 2021 neu wedi hynny.

O 24 Rhagfyr 2020, gosodwyd cyfyngiadau ychwanegol ar deithwyr i Gymru o Dde Affrica mewn ymateb i'r risgiau iechyd a ddaeth i'r amlwg yn sgil straen newydd o coronafeirws (COVID202012/02) a nodwyd sydd â lefelau trosglwyddiad uchel iawn.

Mae'r Rheoliadau hyn yn cadw'r cyfyngiadau ychwanegol mewn perthynas â De Affrica ond yn ailstrwythuro'r rheoliadau i alluogi cyflwyno cyfyngiadau ar deithwyr o gyrchfannau penodol eraill. Mae'r Rheoliadau hefyd yn gwneud rhai mân newidiadau i'r cyfyngiadau eu hunain, er enghraifft, i alluogi i berson adael ei leoliad ynysu i gyflawni rhwymedigaeth gyfreithiol neu er mwyn gadael Cymru.

Bydd y Rheoliadau hefyd yn ymestyn y cyfyngiadau ychwanegol (fel y'i diwygiwyd) sydd ar deithwyr i Gymru o Dde Affrica (a'u haelwydydd) ar hyn o bryd i deithwyr (a'u haelwydydd) o wledydd eraill yn ne cyfandir Affrica. Ystyrir bod teithwyr o'r gwledydd a ganlyn yn risg i iechyd y cyhoedd oherwydd adroddiadau bod amrywiolyn De Affrica (COVID202012/02) ar led yno a/neu oherwydd bod gan y gwledydd hyn gysylltiadau teithio cryf gyda De Affrica: Namibia, Botswana, Malawi, Eswatini, Lesotho, Zambia, Zimbabwe, Mozambique ac Angola, y Seychelles a Mauritius.

Felly, bydd pobl sy'n cyrraedd Cymru o 4:00am ar 9 Ionawr 2021 ac sydd wedi bod yn unrhyw un o'r gwledydd hyn yn y 10 diwrnod diwethaf, ac aelodau o aelwydydd yr unigolion hynny, yn gorfod ynysu. Mae'r Rheoliadau hefyd yn datgymhwyso'r holl eithriadau sectoraidd yn Atodlen 2 i'r Rheoliadau Cyfyngiadau Teithio, fel na all unrhyw unigolyn sy'n cyrraedd Cymru sydd wedi bod yn y gwledydd hynny yn ystod y 10 diwrnod blaenorol fod wedi'i eithrio o'r gofynion i ddarparu gwybodaeth bersonol nac ynysu. Bydd rhestr fwy cyfyngedig na'r arfer o resymau dros adael y cartref dros dro yn gymwys hefyd, fel rhan o'r ymateb i'r bygythiad i iechyd y cyhoedd.

Bydd y gwaharddiad ar awyrennau teithwyr a llongau sy'n cyrraedd Cymru yn uniongyrchol o Dde Affrica hefyd yn parhau i fod yn berthnasol a cânt eu hymestyn i'r gwledydd ychwanegol hyn os yw'n berthnasol.

Er mwyn gallu ymateb yn effeithiol i'r sefyllfa sy'n dod i'r amlwg, mae newidiadau wedi'u gwneud hefyd i Reoliadau Rhif 5, a fydd yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw un a gyrhaeddodd Gymru cyn 04.00am ar 9 Ionawr 2021 ar ôl bod yn un o'r gwledydd a restrwyd yn ystod y 10 diwrnod blaenorol ynysu am 10 diwrnod o'r dyddiad y bu yn y wlad honno ddiwethaf. Estynnir y gofyniad hwn hefyd i unrhyw aelod o aelwyd yr unigolyn hwnnw.

Mae'r diwygiadau hyn yn cyd-daro â gweithredu pwerau mewnforio Llywodraeth y DU, a fydd yn gwrthod mynediad i bob teithiwr nad yw'n wladolyn Prydeinig nac yn breswlydd Prydeinig sy'n cyrraedd ffiniau'r DU o'r gwledydd hyn o 4:00am ddydd Sadwrn 9 Ionawr 2021.

Er mwyn cefnogi'r gwaith o weithredu'r gofynion newydd hyn yn effeithiol, mae Iechyd Cyhoeddus Cymru bellach yn cysylltu ar frys â holl drigolion Cymru sydd wedi bod yn y gwledydd a effeithiwyd yn ystod y 10 diwrnod diwethaf i esbonio'r gofynion ynysu newydd.

Gwnaed un newid bychan hefyd i'r Rheoliadau Teithio Rhyngwladol i fynd i'r afael â mater technegol yn fersiwn Gymraeg y rheoliadau.

Gwnaed mân newidiadau hefyd i Reoliadau Rhif 5, gan gynnwys hepgor darpariaethau sydd wedi darfu yn ymwneud ag aelwydydd estynedig ar 25 Rhagfyr 2020, a chaniatáu i dai arddangos aros ar agor mewn ardaloedd Lefel Rhybudd 4 (er y caniateir mynd i weld eiddo mewn cysylltiad â'i werthu neu ei osod dim ond os yw hynny'n rhesymol angenrheidiol ac nad oes unrhyw ddewis ymarferol arall). Caniateir gweithgareddau yn ymwneud â phrynu, gosod a symud tŷ ar hyn o bryd o dan Reoliadau Rhif 5 os ydynt yn rhesymol angenrheidiol ac nad oes dewis arall, ac mae'r diwygiad hwn yn galluogi i bobl fynd i weld tai newydd yn yr un modd ag y caniateir iddynt fynd i weld tai nad ydynt yn newydd ar hyn o bryd.

Daw'r holl newidiadau hyn i rym am 4.00am ddydd Sadwrn 9 Ionawr 2021.

Mae Gweinidogion Cymru o'r farn bod y diwygiadau hyn yn gymesur â'r hyn y maent yn ceisio ei gyflawni, sef ymateb i fygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd.

5. Ymgynghori

Oherwydd y bygythiad difrifol ac uniongyrchol sy'n deillio o'r coronafeirws a'r angen am ymateb iechyd y cyhoedd brys, ni chynhaliwyd unrhyw ymgynghoriad cyhoeddus mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn.

6. Asesiad Effaith Rheoleiddiol

Ni chynhaliwyd unrhyw asesiad effaith rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn oherwydd yr angen i'w rhoi ar waith ar fyrder i ymdrin â bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd.